

Wycieczka nr 74

Białowieża

Białowieżski Park Narodowy

(16.02.2019)

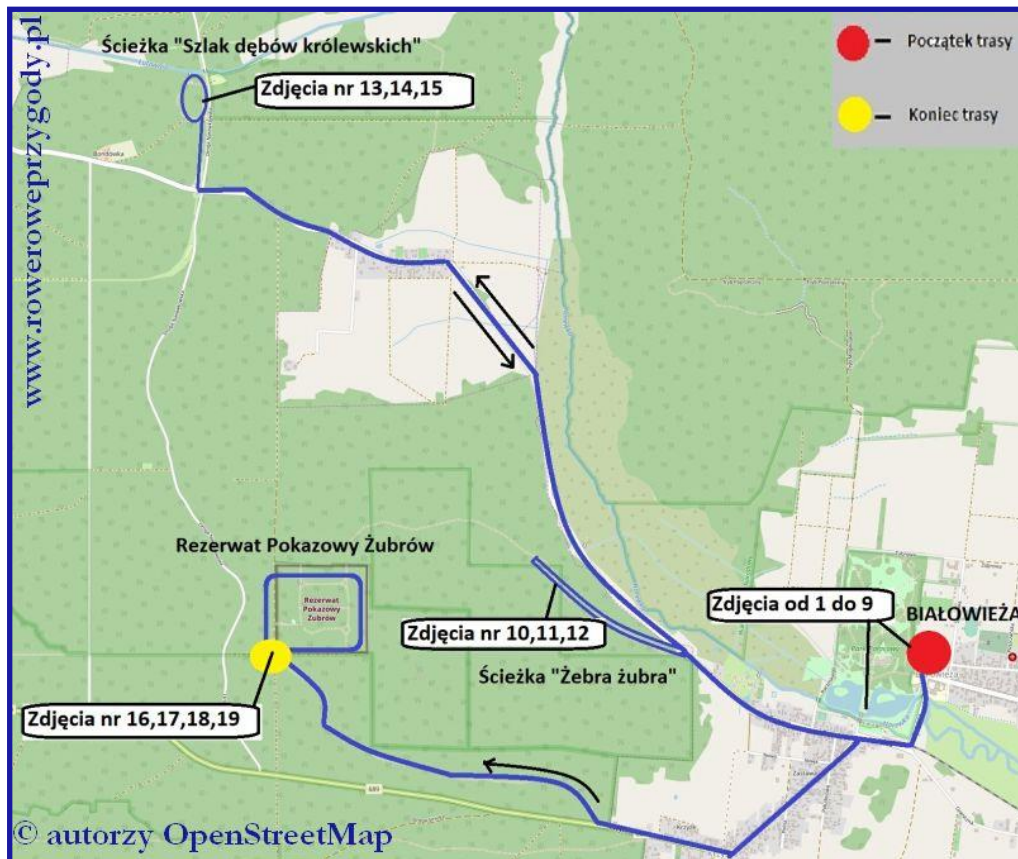
Region: województwo podlaskie: Białowieżski Park Narodowy

Dystans: ok. 6-8 km

Rodzaj wycieczki: samochodowa

Stopień trudności: niski

Minimalny wiek uczestnika: 9 lat

Fragment mapy przedstawionej powyżej, pochodzi z systemu map internetowych OpenStreetMap (źródło: <http://openstreetmap.org/>). W/w mapa została dołączona do Opisu na warunkach licencji [Uznanie autorstwa na tych samych warunkach 2.0](https://creativecommons.org/licenses/by-sa/2.0/) (CC-BY-SA 2.0). Legenda i trasa wycieczki została wprowadzona przez autora w/w Opisu.

Witam serdecznie na kolejnej wycieczce krajoznawczej, na którą wybraliśmy się wspólnie w „męskim” towarzystwie. W którymś z wcześniejszych opisów wspominałem, że w tym roku zamierzamy z Kacprem odwiedzić ciekawe tereny **Zamościa**, jednakże chcemy to uczynić jak pogoda będzie trochę cieplejsza. Dlatego wpadłem na pomysł, żeby w miesiącach zimowych i wczesnowiosennych tj. **luty, marzec i kwiecień** zwiedzić niezmiernie ciekawe tereny **Puszczy Białowieskiej**.

Tak więc ta wycieczka to przede wszystkim zwiedzenie **Białowieży** i atrakcji w niej znajdujących się. Nie ukrywam, że pora zimowa może nie jest optymalna do zwiedzania terenów leśnych, zdecydowanie lepsza byłaby wiosna lub lato. Jednak zawsze to podkreślam, że prawdziwy turysta i pasjonat wycieczek krajoznawczych nie powinien ograniczać się jedynie do letnich wypadów, ale także i zimą można zwiedzać i zachwycać się różnymi atrakcjami. Zanim zaczniemy opis, tak jak zwykle umieściłem poniżej kilka opisów atrakcji, które mieliśmy okazję zobaczyć. Zaczniemy od krótkiego opisu **Białowieskiego Parku Narodowego**, niezwykle cennego obszaru pod względem przyrodniczym.

Białowieży Park Narodowy – położony jest w północno-wschodniej części Polski, w województwie podlaskim. Za początki istnienia Parku przyjmuje się 1921 rok, kiedy na części obecnego obszaru Parku utworzono leśnictwo „Rezerwat”. W 1947 r. utworzono oficjalnie Białowieży Park Narodowy, zresztą pod tą nazwą funkcjonujący do dziś (zdjęcie nr 1). Jak możemy przeczytać na oficjalnej stronie internetowej

Parku (link podaję na końcu Opisu), Park zajmuje obszar ponad 10500 ha, co stanowi 1/6 terenu polskiej części Puszczy Białowieskiej. Wokół Parku utworzona jest strefa ochronna – otulina, która obejmuje lasy o powierzchni około 3200 ha. Cała otulina jest obszarem ochrony zwierząt łownych. Białowieży Park Narodowy chroni najlepiej zachowany fragment Puszczy Białowieskiej – ostatni na niżu Europy las naturalny, o charakterze pierwotnym.

Zdjęcie nr 1 - Jedno z wejść na teren Białowieskiego Parku Narodowego (wejście do Parku Pałacowego).

Charakteryzuje się dużą różnorodnością biologiczną. Możemy znaleźć w nich bardzo duże ilości martwego drewna w różnych stadiach rozkładu. Co ciekawe w różnych ostępach Puszczy Białowieskiej możemy spotkać ok. **120 gatunków ptaków** oraz **52 gatunki ssaków**.

Symbolem Parku jest **żubr** (zdjęcie nr 2). Puszcza Białowieska okazała się dla żubra, największego ssaka lądowego Europy ostatnią ostoją. Obecnie w Puszczy Białowieskiej żyje najliczniejsza

populacja żubra na świecie – w polskiej części Puszczy liczy ona około 500 osobników. Niestety nie udało nam się zobaczyć z bliska żubra, dlatego umieściłem z moim Opisie zdjęcie żubra, zaczerpnięte z internetu ze strony Wikipedii. Kończąc ten krótki opis Białowieskiego Parku Narodowego, dodam, że Park ten jest jedynym polskim obiektem przyrodniczym, wpisanym przez UNESCO na listę światowego dziedzictwa (źródło tekstu na końcu Opisu).

Zdjęcie nr 2 - Samiec żubra- photo By Håkan Henriksson (Narking) – Praca własna, CC BY 3.0,

źródło: <https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=7427147>

Oczywiście ten krótki, powyższy opis jest tylko małą częścią informacji o tych ciekawych terenach. Mam nadzieję, iż przyszłe dwie wycieczki pozwolą nam na lepsze poznanie tych atrakcyjnych przyrodniczo obszarów, jakimi jest Puszcza Białowieska. Po przyjeździe do Białowieży i wejściu do Białowieskiego Parku Narodowego, warto zacząć od odwiedzenia **Muzeum Przyrodniczo-Leśnego** (zdjęcie nr 3).

Zdjęcie nr 3 - Działanie przed Muzeum Przyrodniczo-Leśnym w Białowieży (po środku widoczna wieża widokowa).

Muzeum Przyrodniczo-Leśne w Białowieży – muzeum to jest najstarszym muzeum w polskich parkach narodowych i równocześnie najstarszym czynnym muzeum woj. podlaskiego. Muzeum mieści się w nowoczesnym budynku, w którym w sposób innowacyjny i atrakcyjny prezentowane są zbiory przyrodnicze z dziedziny zoologii, botaniki i historii Puszczy Białowieskiej. Na dwóch poziomach wystawienniczych prezentowane są w formie bardzo ciekawych makiet przykłady zwierząt (zdjęcie nr 4), grzybów, roślin w ich naturalnym środowisku. W celu efektywniejszej prezentacji wykorzystano światło sceniczne, dźwięki, barwne fotografie. Muzeum w Białowieży posiada również wieżę widokową, którą w ramach zakupionego biletu można zwiedzić (a

Zdjęcie nr 4 - Jedna z wielu efektowych makiet w białowiejskim Muzeum Przyrodniczo-Leśnym.

widok z niej jest świetny) (zdjęcie nr 5). Na terenie muzeum funkcjonuje również kiosk z pamiątkami, mapami i innymi wydawnictwami (źródło tekstu na końcu Opisu).

Zdjęcie nr 5 - Młodzi współuczestnicy wycieczki (od lewej Kacper, Patryk i Kuba) na tarasie wieży widokowej.

Kolejną atrakcją, którą koniecznie trzeba zobaczyć, będąc w Białowieży jest **Park Pałacowy**, na terenie którego znajduje się budynek Muzeum Przyrodniczo-Leśnego.

Poniżej krótki opis tej ciekawostki.

Park Pałacowy w Białowieży – został założony po 1885 r. jako integralna część prywatnej rezydencji myśliwskiej carów Rosji, wzniesionej w latach 1889-1894 r. Nazwa parku tzn. Park Pałacowy nawiązywała właśnie do tej rezydencji, jaką był pałac carski. Przypomnę, że spłonął on w 1944 r. Oprócz pałacu na terenie Parku znajdowały się również inne budynki przeznaczone na potrzeby dworu i służby carskiej (cerkiew prawosławna, Dom Szoferów, Dom Zarządu, Dom Marszałkowski itd.). Pozostałe obiekty to obiekty o charakterze gospodarczo-przemysłowym: stajnie, arsenał, młyn,

elektrownie itd.

Park w Białowieży został zaprojektowany w stylu angielskim, nazywanym też krajobrazowym (zdjęcie nr 6). Z sadzonych tu blisko 200 gatunków roślin, do dzisiaj zachowało się ok. 90-ciu gatunków. Jako ciekawostkę mogę podać, iż projektantem parku był Walerian Kronenberg – jeden z najwybitniejszych i

Zdjęcie nr 6 - Jedno z wejść na teren Parku Pałacowego w Białowieży (widok z boku).

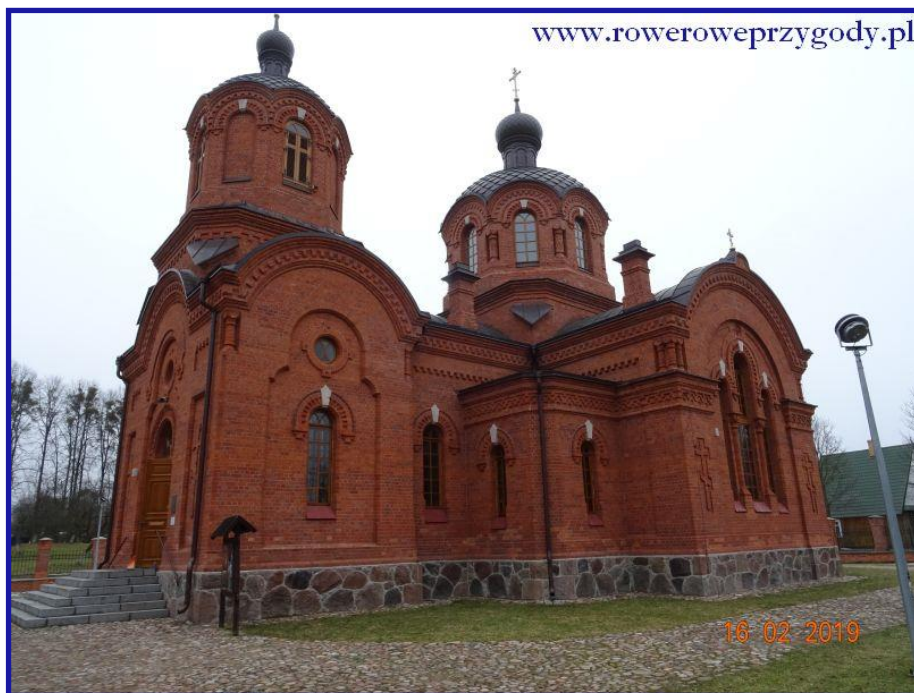
modnych ówczesnie projektantów, którego dziełem jest ponad 300 większych i mniejszych Parków na terenie Polski. Inną z ciekawostek, którą możemy zobaczyć w Parku Carskim (bo taka też jest inna nazwa parku) jest zabytkowy obelisk, postawiony w 1752 r. na pamiątkę polowania, w którym uczestniczyli m.in. król August III Sas wraz z rodziną w dniu 27 września właśnie 1752 r. Na obelisku znajduje się opis polowania, przedstawiony w dwóch językach: polskim i niemieckim, podczas którego zabito 42 żubry, 13 łosi i 2 sarny (zdjęcie nr 7). Przedstawione powyżej informacje to tylko mała część, dla ciekawych proponuję zajrzeć na stronę internetową Parku Białowieskiego (link na końcu Opisu).

Zdjęcie nr 7 - Zabytkowy obelisk pochodzący w połowy XVIII wieku, znajdujący się na terenie Parku Pałacowego w Białowieży.

Opuściwszy teren Parku Pałacowego warto udać się do pobliskiej cerkwi prawosławnej pw. św. Mikołaja (**zdjęcie nr 8**). Dodam, iż warto przed planowaną wizytą, skontaktować się z kancelarią parafialną i ustalić ewentualny termin odwiedzin. Dzięki temu będziemy mieli okazję obejrzeć jej wnętrze i słynny zabytkowy ikonostas.

Cerkiew św. Mikołaja w Białowieży – obecną świątynię, wzniesiono w latach 1894-1897 r. , a jej fundatorem był car Aleksander III. Wzniesiono ją w miejscu drewnianej cerkwi z I połowy XIX wieku,

*którą przeniesiono do wsi **Trześcianka**, gdzie funkcjonuje do dziś. Jak możemy przeczytać w Wikipedii (link na końcu Opisu), budowla została wzniesiona z czerwonej cegły, którą na miejscu wyrabiał Niemiec, sprowadzony z Górnego Śląska.*

Zdjęcie nr 8 - Cerkiew pw. św. Mikołaja w Białowieży, gdzie znajduje się unikatowy, porcelanowy ikonostas.

*Z Petersburga sprowadzono ikonostas z chińskiej porcelany, który jest główną atrakcją tej świątyni i jest jedynym tego typu zabytkiem w Polsce (**zdjęcie nr 9**).*

Bardzo tragiczny dla cerkwi (zresztą i nie tylko) był okres niemieckiej okupacji podczas II Wojny Światowej. Już pierwszego dnia wojny, świątynia została bardzo zniszczona na skutek bomb, zrzuconych przez niemieckie samoloty.

Podczas okupacji Białowieża była miejscem, gdzie dokonywano wiele masowych egzekucji a jedno z

Zdjęcie nr 9 - Unikalny, porcelanowy ikonostas w białowiejskiej cerkwi –

Autor: Przykuta - Praca własna, CC BY-SA 3.0, <https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=2118322>

miejsc straceń, usytuowane było u wejścia na plac cerkiewny. Na przy cerkiewnych drzewach montowano szubienice, na których wieszano skazańców. Ogółem powieszono w tym miejscu ok. 90 osób. Po II Wojnie Światowej, cerkiew była odnawiana. Namalowano obrazy wewnątrz kopuły. Odgrazono cementowo-kamiennym murem plac cerkiewny od ulicy. Na przestrzeni lat wykonano wiele prac modernizacyjnych (źródło tekstu na końcu Opisu).

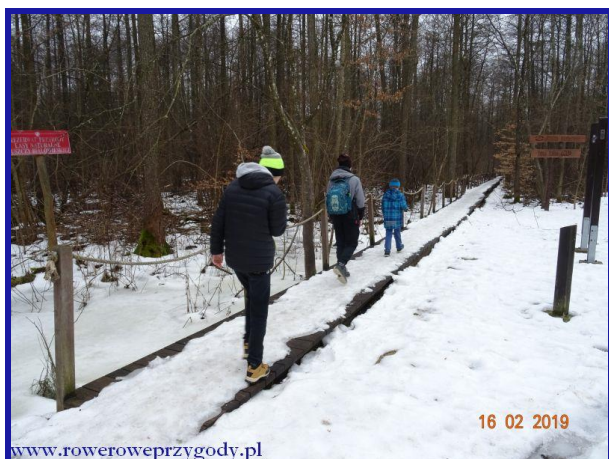
Kolejna atrakcja, którą warto odwiedzić znajduje się kilka kilometrów za Białowieżą, jadąc w kierunku wsi **Budy**. Jest to ścieżka przyrodnicza zwana „**Żebrami żubra**”.

Ścieżka przyrodnicza „Żebra żubra” – leżąca na terenie Puszczy Białowieskiej ścieżka o charakterze przyrodniczym. Jak czytamy w Wikipedii jest to pierwsza leśna ścieżka przyrodnicza, wytyczona w latach 70-tych XX w. Liczy około 3 km długości. Jest to ciąg drewnianych kładek i grobli, wijących się przez podmokły teren Puszczy (zdjęcie nr 10).

Zdjęcie nr 10 - Bardziej suchy fragment ścieżki przyrodniczej „Żebra żubra.

Nazwa ścieżki pochodzi od ułożonych dawniej miejscami w dość szerokich odstępach desek lub pni (przypominających żebra). Obecnie niemal połowę szlaku tworzą drewniane kładki. Pozostałą część stanowi gruntowa ścieżka. Szlak prowadzi głównie przez podmokłe **olszowe i olszowo-jesionowe** lasy, ale prezentuje również bioróżnorodność innych typów siedliskowych lasów Puszczy Białowieskiej (zdjęcia nr 11,12).

Zdjęcie nr 11 - Początek ścieżki przyrodniczej „Żebra żubra”.

Zdjęcie nr 12 - Unikalny krajobraz na ścieżce „Żebra żubra”.

*Na koniec tego krótkiego Opisu, dodam tylko, że jadąc od strony **Białowieży parking**, gdzie możemy zostawić samochód znajduje się po lewej stronie (źródło tekstu na końcu Opisu).*

Zwiedzanie ścieżki „**Żebra żubra**” możemy połączyć ze zwiedzaniem kolejnej atrakcji, która obok Muzeum Przyrodniczo-Leśnego jest najchętniej odwiedzanym miejscem w pobliżu Białowieży tj. **Rezerwatu Pokazowego Żubrów**, gdyż ścieżka ta kończy się przy wejściu do w/w Rezerwatu. Jednakże mogę zaproponować inne rozwiązanie i zwiedzanie Pokazowego Rezerwatu zostawić sobie na koniec, gdyż wracając do domu, będziemy i tak przejeżdżać w niewielkiej odległości od niego. Trzeba tylko pamiętać, że Rezerwat Pokazowy Żubrów czynny jest do godz. 16.00. Zaproponuję odwiedzenie innej atrakcji, która znajduje się w kilkukilometrowej odległości od ścieżki „Żebra żubra”. Jest tzw. **Szlak Dębów Królów Polskich i Książąt Litewskich**, zwany w skrócie Szlakiem Dębów Królewskich.

Szlak Dębów Królewskich - jest to ścieżka edukacyjna o długości ok. 500 metrów. Szlak wiedzie wśród kilkudziesięciu pięknych dębów. Każdy dąb został nazwany imieniem królów polskich i książąt litewskich (zdjęcie nr 13). Wszystkie dęby mają wiek od 150 do 500 lat. Szlak ten powstał w 1978 r., by ratować zbiorowisko wiekowych drzew. Ścieżka została przystosowana na potrzeby osób niepełnosprawnych,

Zdjęcie nr 13 - Wygodna kładka na „Szlaku Dębów Królewskich” k/Białowieży.

powstała kładka dla wózków oraz nowe tablice informacyjne zapisane alfabetem Braille'a. Szlak

położony jest w pobliżu drogi asfaltowej pomiędzy Teremiskami a Pogorzalcami w uroczysku „Stara Białowieża”. Zwiedzanie zaczynamy od pozostawienia samochodu na parkingu, gdzie w pobliżu znajduje się spora wiata i miejsce na ognisko (zdjęcie nr 14). Do pierwszych dębów prowadzi droga wzdłuż torów dawnej kolejki leśnej. Jako ciekawostkę podam, że pierwsza ścieżka edukacyjna „Szlak dębów królewskich i książąt litewskich”

Zdjęcie nr 14 - Duża wiata i miejsce na ognisko w pobliżu Szlaku Dębów Królewskich k/Białowieży.

powstała w 1978 r., wtedy też dębom nadano królewskie imiona. Wybrano tych władców, którzy polowali w Puszczy Białowieskiej. Dęby oglądamy z pewnej odległości, spacerując po drewnianych pomostach (zdjęcie nr 15). Ścieżka z pewnością warta jest zobaczenia, jednakże w sezonie letnim z pewnością bardzo zatłoczona (źródło tekstu na końcu Opisu).

Zdjęcie nr 15 - Ok. 400 letni dąb Kazimierz Wielki (widoczny ponad tablicą informacyjną) na Szlaku Dębów Królewskich.

Zwiedziwszy Szlak Dębów Królewskich, możemy udać się do ostatniej w dniu dzisiejszym atrakcji tj. **Rezerwatu Pokazowego Żubrów**. Położony jest przy szosie Hajnówka–**Białowieża**, ok. 3 km przed Białowieżą.

Rezerwat Pokazowy Żubrów – posiada powierzchnię ok. 30 ha. Powstał w 1937 r. i początkowo służył jako miejsce restytucji tarpana leśnego. Jednakże zmieniono plany użytkowania rezerwatu i

utworzono rezerwat dla żubrów. Warto wspomnieć, że w 1951 r. zbudowano nowy rezerwat, bezpośrednio przylegający do pokazowego o pow. 43 ha, który stanowi zaplecze dla rezerwatu pokazowego. W rezerwacie oprócz żubrów prezentowane są również inne gatunki zwierząt: **koniki polskie typu tarpan, losie, jelenie, sarny, dziki, żubronie** (krzyżówka żubra z bydłem hodowlanym), **wilki i rysie** (zdjęcia nr 16,17,18,19).

Zdjęcie nr 16 - Kuba z sympatycznym konikiem polskim w Pokazowym Rezerwacie Żubrów.

Zdjęcie nr 17 - Para wilków w Pokazowym Rezerwacie Żubrów.

Zdjęcie nr 18 - Kryjący się za drzewem, łoś.

Zdjęcie nr 19 - Olbrzymi żubron (krzyżówka żubra z bydłem domowym).

Przy zwiedzaniu trzeba wziąć pod uwagę informację, przedstawioną na stronie internetowej BPN-u (link na końcu Opisu), że zwierzęta prezentowane w Rezerwacie Pokazowym eksponowane są w warunkach półnaturalnych w dużych zagrodach pokrytych roślinnością. W związku z tym mogą więc nie być widoczne przez cały czas. Rezerwat czynny jest przez cały rok. (źródło tekstu na końcu Opisu).

To już koniec dzisiejszej wycieczki. Mam jak zwykle nadzieję, że ten krótki Opis zachęci do odwiedzenia tego miejsca. Z pewnością polecam i gorąco do tego namawiam.

Uwagi, komentarze lub inne spostrzeżenia, którymi chcielibyście się podzielić, proszę kierować na: roweroweprzygody@gmail.com

Życzę dobrej pogody i dużo wrażeń z wycieczki...

Darek Jedliński

Dokumentacja zdjęciowa:

- **Źródło grafiki (logo *Białowieskiego Parku Narodowego*):**
https://pl.wikipedia.org/wiki/Plik:Logo_Bia%C5%82owieskiego_Parku_Narodowego.svg#file
- **Zdjęcia nr 2** – źródło: *Håkan Henriksson (Narking) - Praca własna, CC BY 3.0*,
<https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=7427147>
- **Zdjęcie nr 9** – źródło: *Przykuta - Praca własna, CC BY-SA 3.0*,
<https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=2118322>
- **Zdjęcia nr: 1,3,4,5,6,7,8,10,11,12,13,14,15,16,17,18,19** - autor

Źródła internetowe (linki):

- **Białowieski Park Narodowy**
  - https://bpn.com.pl/index.php?option=com_content&task=view&id=104&Itemid=178
- **Muzeum Przyrodniczo-Leśne w Białowieży**
  - https://bpn.com.pl/index.php?option=com_content&task=view&id=79&Itemid=150
- **Park Pałacowy w Białowieży**
  - https://bpn.com.pl/index.php?option=com_content&task=view&id=32&Itemid=235
- **Cerkiew Prawosławna pw. św. Mikołaja w Białowieży**
  - https://pl.wikipedia.org/wiki/Cerkiew_%C5%9Bw._Miko%C5%82aja_w_Bia%C5%82owie%C5%BCy
- **Ścieżka przyrodnicza „Żebra żubra”**
  - https://pl.wikipedia.org/wiki/%C5%BBebra_%C5%BBubra
- **Szlak Dębów Królewskich**
  - <http://www.krajoznawcy.info.pl/szlakiem-krolewskich-debow-7922>
- **Rezerwat Pokazowy Żubrów**
  - [https://pl.wikipedia.org/wiki/Rezerwat_Pokazowy_%C5%BBubr%C3%B3w_\(Bia%C5%82owieski_PN\)](https://pl.wikipedia.org/wiki/Rezerwat_Pokazowy_%C5%BBubr%C3%B3w_(Bia%C5%82owieski_PN))
- **Link do filmu na kanale YouTube pt. Wycieczka nr 74**
<https://www.youtube.com/watch?v=V01FVaYKzCg>